

ONTWAPENING – MILIEU – MENSENRECHTEN

**Friends of
the Earth**
Vlaanderen & Brussel

Bulletin

herfst
2010

Friends of the Earth bulletin

Driemaandelijks tijdschrift, jaargang 19, nummer 4, herfst 2010

Colofon

Redactie:

Lieve De Kinder, David Heller,
Famke Vekeman, Andy Vermaut,
Willem Van den Panhuysen,
Magali Fontanel, Jana Nuñez,
Joris Heylen

Vormgeving: Rein Meyts

Secretariaatsadres

Friends of the Earth, Vlaanderen
en Brussel vzw
Maria Hendrikaplein 5-6,
9000 Gent.
Tel +32-9-242 87 52
Fax +32-9-242 87 51
www.moederaarde.be
contact@motherearth.org
Open Ma. t/m vr. 9u-17u

Redactieadres:

Friends of the Earth- redactie:
lieve@motherearth.org

Homepage Bulletin:

www.motherearth.org/bulletin

Rekeningnummer

523-0460460-76 (België)
000-161-8561-19 (NL)

Copyright

Overname en gebruik van artikels
worden aangemoedigd mits bron-
vermelding.

Druk: Druk in de Weer, milieu-
vriendelijke inkt en papier.

Lokale FoE Groepen

FoE Brussels

(English-language-group)
Contact: Dario Ceccarelli
info@friendsoftheearth.be
<http://brussels.friendsoftheearth.be>

FoE Brussel (Nederlands- &
Franstalige groep rond The Big
Ask in Brussel)

Contact: Famke Vekeman
famke@motherearth.org

FoE Limburg

Contact: Wim Stevens
limburg@motherearth.org

Klimaat- en Vredesactiegroep Pimpampoentje

Contact: Andy Vermaut
andy.vermaut1@telenet.be

FoE Campagnes/Projecten

(Contacteer via FoE kantoor tenzij
anders vermeld wordt)

Kernontwapening

Contact: David Heller
david.heller@foeeurope.org
GSM: 0472 34 24 63

Klimaat/Energie

Contact: Famke Vekeman
famke@motherearth.org
GSM: 0485 36 59 69

Verarmd Uranium

Contact: Ria Verjauw
C. Meunierstraat 62, 3000 Leuven
ria@motherearth.org
GSM: 0474 75 66 68

Werkgroep Inheemse Volkeren

Contact: Lieve De Kinder
lieve@motherearth.org

VRAK: AKTIE VRedesbelasting

Contact: Dirk Panhuis
vrak@advalvas.be
<http://surf.to/vrak>

Kempisch Forum Voor Atoomstop

Contact: Jan Claes

Lidmaatschap

Je bent lid vanaf 5 à 30 € per jaar. Je
ontvangt dan het maandelijks e-zine,
het driemaandelijks bulletin en korting
in Lekker Gec en Komkommertijd,
twee vegetarische restaurants in
Gent. Je bent donateur vanaf min-
stens 2,5 € per maand.

Je ontvangt naast wat hierboven
vermeld is ook 10% korting op FoE
koopwaar. Een formulier voor lid-
maatschap via permanente opdracht
– wat we sterk aanmoedigen – kan je
downloaden op www.moederaarde.be

Een andere optie is om je lidgeld over
te schrijven op het rekeningnummer
van Friends of the Earth, met vermeld-
ing: lidgeld + naam en voornaam.

COVER: FSC gecertificeerde
eucalyptus plantages in Bahia,
Brazilië (> pagina 5)

© Leo Broers & An-Katrien Lecluyse

Foto: Laura Grainger

**Ecotopia biketour voor klimaat-
rechtvaardigheid, zomer 2010**

Voorwoord

Beste lezer,

Als je dit nummer ontvangt zijn we volop in de aan-
loop naar de klimaatop in Cancun. Samen met veel
andere sociale organisaties blijven we aandringen
op ambitieuze, sociaal rechtvaardige en afdwingbare
politieke engagementen om de klimaatcrisis tegen
te houden. Het is nu of nooit.

In april 2010 kwam de Cochabamba-overeenkomst
tot stand met veel aandacht voor de situatie van vele
mensen die nu reeds de gevolgen van de klimaat-
verandering moeten dragen.

We ondersteunen dan ook de oproep van Via Cam-
pesina opdat de Cochabamba-overeenkomst zou
opgenomen worden in de klimaatop van Cancun,
en opdat mensen en bewegingen wereldwijd zich
verder op creatieve wijze inzetten voor 'duizenden
Cancuns die klimaatrechtvaardigheid nastreven'. Het
blijft belangrijk de valse oplossingen te ontmaskeren
door de keerzijde ervan voor mens en milieu in de
aandacht te brengen.

FoE organiseert dan ook samen met andere organi-
saties een people's assembly op 27 en 28 november
in Brussel. Langs deze weg kunnen we ook een
boodschap voor klimaat en sociale rechtvaardigheid
richting Cancun sturen.

Naast het afwijzen van valse oplossingen, willen we
hier in België ook op een kritische manier kijken naar
'groene' labels. De komende maanden houden we
ons bezig met het FSC-label voor duurzaam hout
en papier.

We roepen ook jou op aan deze beweging deel te
nemen. Je bent welkom op activiteiten, manifestaties
of het Energie-Monopolie-Spel. Op onze website vind
je de meest recente informatie.

De redactie

Friends of the Earth, afdeling Vlaanderen en Brussel, is een pluralistische gewestelijke thematische milieuvereniging. De vereniging benadrukt in het bijzonder de banden tussen milieu en dossiers rond mensenrechten, oorlog en vrede en beklemtoont de noodzaak van internationale samenwerking. De organisatie gebruikt onderzoek, educatie en sensibilisatie, beleidswerk en geweldloze directe actie als hefbomen om haar doelen te verwezenlijken. De vereniging is lid van het Anti-Oorlogsplatform, de Bond Beter Leefmilieu, Ecopower, het Gents Ecologisch Centrum, Netwerk Bewust Verbruiken en het Platform voor Biologische Landbouw. Internationaal is de vereniging lid van Friends of the Earth international en aangesloten bij Abolition 2000 - het internationaal netwerk voor de afschaffing van kernwapens - en het International Peace Bureau. Onze campagne rond uraniumwapens is aangesloten bij de International Coalition to Ban Uranium Weapons.

De verantwoordelijkheid voor de artikels in het bulletin van Friends of the Earth ligt bij de auteurs zelf. Friends of the Earth is een Netwerkproject. Je kan ons steunen door Krekelsparen, ons projectnummer is: 96/0004. Je kan ons ook steunen via Dynamosparen. Indien je geïnteresseerd bent om ons op deze wijze te steunen aarzel dan niet om contact op te nemen met het FoE secretariaat of met Triodos bank (Tel. 02/548 28 29).

“Duizenden Cancuns voor klimaatrechtvaardigheid”

Andy Vermaut

Een oproep van La Via Campesina

Sociale bewegingen mobiliseren wereldwijd voor de 16de klimaatop van de Verenigde Naties in het Mexicaanse Cancun [29 nov – 10 dec 2010].

In december 2009 werd het Kopenhagenakkoord op heel ondemocratische manier door onze strot geduwd, met een grote focus op marktgerichte oplossingen. De ontwikkelde landen, historisch verantwoordelijk voor de meeste emissies van broeikasgassen, kunnen onder andere via het Clean Development Mechanism (CDM) verder blijven vervuilen, in ruil voor het kopen van “koolstofkredieten” in buitenlandse projecten die zorgen voor een CO2 reductie. Ondertussen zien we dat de prijs van de koolstofkredieten naar beneden gaat zodat de vervuiling toeneemt. Projectontwikkelaars van zogenaamde CDM projecten kiezen vaak voor grootschalige projecten omdat daar veel geld mee te verdienen is. Deze hebben veelal een desastreuze invloed op het milieu en de lokale bevolking. Het zijn valse oplossingen die we resoluut afwijzen.

Voorbeelden van valse oplossingen

Monsanto stelt dat monocultuurplantages van haar genetisch gewijzigde Roundup Ready-sojabonen in aanmerking moeten komen voor koolstofkredieten, omdat ze volgens dit bedrijf bijdragen tot de vermindering van broeikasgassen door de opeenhoping van organische stoffen in de bodem. Maar hiervoor worden bossen vernietigd, en worden lokale boeren en inheemse volkeren verdreven. Of boeren worden gedwongen afhankelijk van Monsanto voor hun zaden en hulpstoffen. Het hoge pesticidgebruik schaadt de gezondheid van arbeiders, omwonenden en het milieu. De grote monoculturen en de besmetting door GGO's (genetisch gewijzigde organismen) zijn een bedreiging voor de biodiversiteit en de lokale mens- en milieuvriendelijke landbouw ten behoeve van de voedselvoorziening in eigen streek.

Tot de valse oplossingen hoort ook REDD (Reduced Emissions from Deforestation and Forest Degradation). Dit houdt de opname in van bossen in de koolstofhandel, met als gevolg degradatie van de bossen tot bomenmonoculturen, waarbij inheemse bosbewoners en kleine boeren verdreven worden. Ook monoculturen van agrobrandstoffen en megawaterkrachtcentrales hebben gelijkaardige negatieve effecten op mens en milieu.

Klimaat en migratieproblematiek

Door de klimaatverandering zien we droogte zoals in de Sahel en Rusland, met hongersterfte en bosbranden tot gevolg, maar ook verschrikkelijke overstromingen zoals in Pakistan. Zware stormen

die de wereld meer en meer teisteren, waterverontreiniging, bodemerrosie en degradatie... Met duizenden klimaatvluchtelingen als gevolg. Vijftig van de tweehonderd miljoen vluchtelingen zijn klimaatvluchtelingen.

Duizenden Cancuns voor klimaatrechtvaardigheid

Onder dit motto roept de internationale boerenbeweging “La Vía Campesina” in de aanloop van Cancun mensen en groepen wereldwijd op om duizenden oplossingen te creëren om de klimaatverandering aan te pakken. Deze oproep krijgt in ons land steun van Friends of the Earth.

Op de conferentie over klimaatverandering ter verdediging van de rechten van Moeder Aarde in Cochabamba, Boliviaë, met meer dan 35.000 deelnemers, werden duizenden oplossingen op tafel gelegd door mensen die daadwerkelijk met de klimaatcrisis worden geconfronteerd. We dringen er op aan dat op de Cancun klimaatop de Cochabamba overeenkomst onderschreven wordt en dat de valse oplossingen worden afgewezen. De CO2-uitstoot moet aan de bron worden aangepakt in plaats van te betalen voor “het recht om te vervuilen”. De bescherming van de bossen en de herbebossing van de gedegradeerde bossen, met expliciete erkenning van de territoriale en culturele rechten van de inheemse volkeren en boerengemeenschappen, is een verplichting van alle regeringen.

Positieve mogelijkheden

Wetenschappelijk onderzoek toont aan dat we de huidige mondiale uitstoot met

Foto: Een kamp van de landloze boerenbeweging langs de kant van de snelweg in Bahia, Brazilië.

75% zouden kunnen verminderen, door het verhogen van de biodiversiteit, het herstel van de organische stoffen in de bodem, de vervanging van de industriële productie van vlees, de uitbreiding van de lokale markten met het terugdringen van de voedselkilometers* en het toeroepen van een halt aan de ontbossing... Inheemse volkeren en boeren leveren hier een belangrijke bijdrage. Er wordt bovendien wereldwijd werkgelegenheid gecreëerd voor 2,8 miljard mannen en vrouwen. Het blijft de beste manier om de honger en de huidige voedselcrisis aan te pakken, waarbij het recht op land, de toegang tot water en het recht op het gebruik, de instandhouding en de uitwisseling van zaden centraal staan.

We nodigen je alvast uit om deel te nemen aan Duizend Cancuns in Brussel op 27 en 28 november en aan de internationale actiedag van Via Campesina op 6 of 7 december. Meer info over beide activiteiten op www.moederaarde.be. Door de strijd te globaliseren, globaliseren we ook de hoop.

Bron:

Oproep voor 1000 Cancuns van La Via Campesina, op <http://viacampesina.org> (the people create 1000 solutions to confront climate change)

* Een voedselkilometer geeft de afstand weer die het voedsel heeft afgelegd van het veld tot het bord.

Durf denken, maar zwijg?

Joris Heylen

Foto: Stanka Becheva

Vandana Shiva op de 6de Europese Conferentie "GGO-vrije regio's"

Op de Wereldconferentie over Hoger Onderwijs van 5 tot 8 juli 2009, in het Parijse hoofdkwartier van de UNESCO sprak de organisator, de heer G. Haddad de volgende woorden: *"Het Bologna-hervormingsproces begon door een verklaring op de Sorbonne universiteit, zodat de Bolognaverklaring vooral de mening van de Sorbonne vertolkt en dus niet de visie bevat van de betrokkenen van Hoger Onderwijs in Europa"*

Ook toen de Bolognaverklaring door Belgische politici werd goedgekeurd kwam duidelijk de kritiek naar boven dat wanneer het onderzoek aan universiteiten hoofdzakelijk door privé-kapitaal gefinancierd zal worden, het onderzoek eerder zal afgestemd zijn op de 'vrije' markt, ten koste van het noodzakelijke onafhankelijk en fundamenteel onderzoek ten gunste

van de huidige en komende generaties. De Gentse universiteit heeft als motto: 'Durf denken', maar wie echt onafhankelijk denkt wordt soms behoorlijk lastig bevonden. Dit wordt duidelijk geïllustreerd door de GGO populieren in Zwijnaarde. Zowel Greenpeace als het Gents Milieu Front spanden een rechtszaak aan tegen het onderzoek omdat het voorzorgsbeginsel geschonden zou worden. Er mogen geen activiteiten verricht worden die mogelijks een ernstige vervuiling veroorzaken. Academics die onafhankelijk durven denken wezen op het risico, en als de letter en de geest van de wet gevolgd zou worden, zou het onderzoek verboden worden. Prof. Soetaert, die het onderzoek leidde, reageerde hierop door te zeggen: *"Het is not done om een collega het geld voor zijn onderzoek te misgunnen."* De rechter besloot de zaak met de volgende woorden: *"Ik zie geen elementen die op*

een ernstig risico duiden, dus mag het onderzoek doorgaan."

Ondertussen staan de transgene populieren in de Zwijnaardse buitenlucht. Ze zijn niet bedoeld voor voortplanting, maar de grillen van de natuur en de ingrepen van mensen zijn niet altijd te voorspellen. Het risico blijft dus bestaan dat de volledige populierenpopulatie in de regio (en verder) genetisch vervuild geraakt. Dat een dergelijke vervuiling niet onmogelijk is blijkt uit recente analyses van Greenpeace. In een maïsveld op 100 m van een GGO-maïsveld dat eind april in opdracht van de Vlaamse overheid werd gezaaid, werden 5 van de 16 stalen besmet bevonden. Dit geval van besmetting toont aan dat co-existentie van GGO-, conventionele en biolandbouw onmogelijk is en dat de enige oplossing erin bestaat van Vlaanderen een ggo-vrije zone te maken.

Lappersfort Zuurstofbos in Oostende

David Heller

In het reeds zo bosarme Vlaanderen wordt jammer genoeg nog eens meer dan een derde van de bossen (40.000 ha) bedreigd wegens 'zonevreemd' (in de verkeerde zone volgens de gewestplannen). Voor velen was het Brugse Lappersfortbos een symbool voor de strijd om de zonevreemde bossen te redden. Dankzij succesvolle bezettingen kon 13 hectare gered worden. Nadat bleek dat de grondenruil van de laatste 3,2 ha met de Vlaamse regering niet door ging, lanceerde Friends of the Earth een plan om deze resterende 3,2 ha bos te redden van de kap door de multinational GDF-Suez. We probeerden duizenden mensen te vinden die elk een symbolische vierkante meter van het bos wilden kopen. Door dit plan en de finale

bezetting van het bos kwam de problematiek hoog op de politieke agenda. Maar uiteindelijk werden de bomen gekapt, en 3,2 ha bos vernietigd.

De betrokkenheid van de lokale gemeenschap in het beheren van het bos, de bedreiging van de bossen door multinationals en het verzekeren dat bossen niet opgenomen worden in de koolstofhandel, zijn wereldwijde thema's. Zo kan de olie-gigant Shell, door de rechten op bossen in Indonesië te kopen, zich veroorloven om elders in de wereld verder te vervuilen (zie p. 6). Door bossen op te nemen in de wereldwijde koolstofhandel worden bestaande bossen vervangen door plantages. Friends of the Earth vervoegde het Indigenous Environmental Network om

deze plannen af te keuren als 'greenwashing'. Ze vormen een ernstige bedreiging voor het land, het levensonderhoud en de levenswijze van inheemse volkeren.

In sterk contrast hiermee zal het geld dat door de supporters van het Lappersfortbos verzameld werd gebruikt worden om 5 ha te planten van het "Lappersfort Zuurstofbos" in Oostende, als deel van het Oostendse stadsrandbos. Door de participatie van de gemeenschap in de aankoop en de betrokkenheid van de coöperatieve Buitengoed hopen we dat dit bos langdurig een bos zal blijven.

De bedoeling is om in dit gemengd bos streekeigen bomen en struiken aan te planten.

De realiteit achter de labels

Veracel in Brazilië: FSC duurzaam papier... duurzaam enkel op papier

Foto: © Leo Broers en An-Katrien Lecluyse

Famke Vekeman en Lieve De Kinder

FSC gecertificeerde eucalyptus plantages in Bahia, Brazilië

De laatste jaren zien we een enorme opmars van alles wat groen en fair trade is. In supermarkten en op andere plaatsen treffen we een breed aanbod eerlijke producten aan. Eerder dan de eerlijke labels enkel te consumeren, willen we met Friends of the Earth zelf onze opinie maken. Wat is het verhaal achter fair trade, ethisch en duurzaam consumeren? Wat vinden we zelf 'fair'? Is 'groen' altijd sociaal rechtvaardig?

Eerlijke en duurzame handel houdt meer in dan we meestal horen. Fair trade appelsap in de rekken van de Oxfam Wereldwinkels doet ons nadenken over het belang van lokale productie om te kunnen spreken over 'fair trade'. De komende maanden wil Friends of the Earth hierrond werken. Samen met een aantal jongeren en vzw 't Uilekot zullen we het FSC verhaal rond duurzaam hout en papier van dichtbij bekijken.

Leo Broers en An-Katrien Lecluyse trokken op onderzoek naar het FSC-label in Bahia, een Braziliaanse deelstaat.* Het papierpulpbedrijf Veracel beheert 96.000 hectare eucalyptus, voor de productie van cellulose (een bestanddeel van hout). De pulp, waarvan toiletpapier, zakdoekjes, glanzende tijdschriften, kopieer- en printpapier en zelfs behangpapier worden gemaakt, is voor 98 procent bestemd voor export. De komst van Veracel werd aangekondigd als een project dat banen zou creëren en de regio zou ontwikkelen. Daarom kon het bedrijf rekenen op aantrekkelijke leningen van de Braziliaanse ontwikkelingsbank en de Europese

investeringsbank, die samen ongeveer de helft van de totale 1,25 miljard dollar investeringen financierden. Vandaag stellen de 96.000 hectare eucalyptusplantages van Veracel 2600 mensen tewerk. Dat is ongeveer één baan per 37 hectare. De papajateelt waarvoor de regio vroeger bekend stond, creëerde een job per hectare. Voor koffieplantages geldt een verhouding van een job per drie hectare.

Het duurzaamheidslabel waarvoor FSC garant zou moeten staan, blijkt er helemaal niet te stroken met de realiteit. Om te beginnen werd regenwoud gekapt, werden leefgebieden van inheemse gemeenschappen en gronden die bedoeld waren voor de landhervorming ingepalmd voor eucalyptusplantages. Dat de onkruidverdelger Roundup van Monsanto wordt gebruikt vormt voor FSC geen probleem, het wordt als een veilig product beschouwd. Maar daarnaast worden door Veracel uitzonderingsregels aangevraagd bij FSC om op de plantages ook chemische bestrijdingsproducten te kunnen gebruiken die normaal niet toegelaten zijn voor FSC. Op plaatsen die bestemd zijn voor de regeneratie van regenwoud gebruikte het bedrijf onkruidverdelgers, waardoor een groot aantal inheemse bomen vernietigd werd. Het bedrijf kreeg onder andere ook nog boetes voor het illegaal planten van eucalyptus naast natuurparken.

Veracel overtreedt de arbeidswetgeving, de milieuwetgeving en de strafwetgeving. Er werd ontdekt dat er oorspronkelijk zelfs geen geldig milieueffectenrapport is gemaakt voor de eucalyptusplantages. Ook de rechten van de inheemse bevolking worden met de voeten getreden.

Lokale gemeenschappen worden stilaan omringd door eucalyptusplantages, op plaatsen waar ze vroeger gewassen voor de lokale voedselvoorziening teelden. De rivieren en bronnen in de buurt drogen allemaal uit, want de eucalyptus heeft ontzettend veel water nodig. En als het regent, stroomt het gif dat in de plantages gebruikt wordt in de rivieren, waar inheemse gemeenschappen hun drinkwater en water om zich te wassen uit halen. Veel boeren verkochten hun eigendom aan Veracel. Daardoor verhuisden veel mensen die op het platteland woonden, naar de stad. Landloze boeren worden door Veracel gecriminaliseerd.

Veracel is in 2005 ontstaan door de fusie van het Braziliaanse Aracruz (50%) en een fins bedrijf (ook 50%). Met de werkgroep inheemse volkeren riepen we enkele jaren geleden mee op voor een wereldwijde campagne tegen de praktijken van Aracruz met de eucalyptusplantages op grondgebied van de Guarani-Tupinikim indianen. Er werd vanuit het bedrijf heel hardhandig opgetreden tegen deze gemeenschappen, die terecht hun grondgebied opnieuw innamen. Het bedrijf verspreidde ook racistische neerhalende uitlatingen over deze indianen. De wereldwijde solidariteitscampagne leidde ertoe dat het grondgebied officieel afgebakend werd. Een overwinning voor de Guarani-Tupinikim, maar voor zovele andere indiaanse gemeenschappen, kleine boeren en landloze boeren is de situatie nog steeds uitzichtloos.

Tijdens de people's assembly op 27-28 november zal de reportage gebracht worden. Op de website vind je de laatste concrete gegevens hierover.

* Dit onderzoek kwam tot stand met steun van het Fonds Pascal Decroos voor Bijzondere Journalistiek. Een uitgebreid artikel werd gepubliceerd in MO*.

Kort internationaal nieuws

Jana Nuñez en Andy Vermaut

Shell betaalt grof geld om aandeel in olievervuiling te minimaliseren

Het *United Nations Environment Programme* (UNEP) bracht een studierapport uit over de vervuiling die ruwe olie heeft veroorzaakt in Ogoniland in Nigeria. Volgens dit rapport is 90% van deze vervuiling veroorzaakt door diefstal en sabotage van de pijpleidingen waar ruwe olie doorheen stroomt. De lokale bevolking wordt in deze studie als hoofdverantwoordelijke van sabotagepraktijken en diefstal beschuldigd, terwijl slechts 10% van de vervuiling zou te maken hebben met gebrekkig onderhoud door Shell zelf van de infrastructuur. Volgens de internationaal gerenommeerde professor Richard Steiner is juist het omgekeerde waar en ligt gebrekkig onderhoud van Shell aan de basis van de enorme milieucatastrofe die zich elke dag in de Nigerdelta afspeelt en waarvan de lokale Ogonibevolking het eerste slachtoffer is.

Nu is gebleken dat het Milieuprogramma van de Verenigde Naties zich voor deze beweringen heeft gebaseerd op cijfermateriaal van de olie-industrie zelf. Shell beweert al sinds de jaren tachtig dat zo'n 80% van de olievervuiling er is gekomen door vandalisme en sabotage. Uiteraard een zeer aantrekkelijk argument om op die manier geen compensaties of schadeclaims te moeten betalen. Nigeria heeft immers een lange geschiedenis van olielekages. In de afgelopen 4 jaar werden 3.203 olielekages vastgesteld. Uit documenten van het Nigeriaans Petroleum Directoraat blijkt dat er tussen 1976 en 1996 meer dan 2,5 miljoen vaten met ruwe olie werden gemorst, waarvan 77% het lokale milieu heeft vernietigd. In 1978 kwamen in Escravos 300.000 vaten olie in het kustwater terecht en in hetzelfde jaar kwamen nog eens 580.000 vaten vrij na een lek in een tank van de terminal in Forcados.

Professor Richard Steiner, een internationale autoriteit qua kennis rond olielekage en olievervuiling, die in 2004 het rapport voor de UNEP mocht schrijven, werd ditmaal voor zijn wetenschappelijke diensten bedankt. Toen was de conclusie dat het merendeel van de lekkages komt door het gebrekkig onderhoud van Shell. Nu blijkt ondertussen dat Shell 10 miljoen dollar heeft betaald voor de studie van UNEP en zo invloed wil uitoefenen op de resultaten. Het is voor Friends of the Earth onaanvaardbaar dat een agentschap van de Verenigde Naties zijn onafhankelijkheid aan de olielobby verkoopt. Friends of the Earth veroordeelt dan ook streng deze gang van zaken en eist een onafhankelijk onderzoek naar de praktijken van het UNEP in deze. We vragen in het algemeen voor dergelijke onderzoeken meer transparantie en een garantie voor de onafhankelijkheid. Elke schijn van partijdigheid door de Verenigde Naties kan trouwens de hele organisatie en haar geloofwaardigheid in gevaar brengen.

A. V. – Gebaseerd op een artikel van Nnimmo Bassey, voorzitter van Friends of the Earth International. Nnimmo Bassey is afkomstig uit Nigeria en won recent de alternatieve Nobelprijs ('Right Livelihood Award').

www.guardian.co.uk/environment/cif-green/2010/aug/25/un-nigeria-oil-spill-shell

Nnimmo Bassey

Foto: © Friends of the Earth Nederland
Olielek in Goi Creek, Nigeria, Aug. 2010

Young Friends of the Earth Europe, Zomer trainingskamp Polen, 31 juli- 5 augustus 2010

Zo'n 40 jonge activisten vanuit heel Europa kwamen samen voor het tweede zomertrainingskamp van Young Friends of the Earth in Starvenino aan de Baltische kust in Polen. Dit kamp was een gelegenheid voor jonge mensen uit verschillende milieuorganisaties om contacten met elkaar te leggen en om kennis te maken met wat Young Friends of the Earth Europe is en doet.

Er was een sessie waarbij iedere deelnemer de mogelijkheid had om eigen ervaring en kennis te delen met anderen en de campagnes van de eigen groep voor te stellen. Daarnaast waren er ook trainingssessies, vol methoden om een effectieve lokale campagnegroep op te bouwen en goed te laten functioneren, om efficiënt te vergaderen en om mensen te betrekken bij de organisatie. In de 'Open Space' besloten de deelnemers over de agenda en de thema's waarover zou gediscussieerd worden (consumptie, landbouw en voeding, educatie...) en over welke projecten ze wilden uitvoeren. Doorheen de verschillende thema's spraken ze in het bijzonder over Klimaatrechtvaardigheid en hoe creatief kon meegewerkt worden aan de reeds lopende campagne.

Resultaten van het kamp waren onder andere verschillende nieuwe werkgroepen en sterke plannen om samen nieuwe acties op te zetten rond verschillende thema's.

Foto: Young Friends of the Earth
Deelnemers aan het Young Friends of the Earth Summer trainingcamp

Internationale campagne tegen uraniumwapens dringt aan op meer voorzorg en transparantie

Willem Van den Panhuysen

In november 2010 zal de VN-Algemene Vergadering zich opnieuw buigen over een nieuwe resolutie. Vorige VN-resoluties, die met een overweldigende meerderheid van stemmen werden goedgekeurd, erkenden reeds dat anti-tankwapens met verarmd uranium potentieel de gezondheid van mens en milieu kunnen schaden. Ten gevolge van een overzichtsstudie over de post-conflict impact en verwerking van uraniumwapens, die een onderzoeksmissie naar de Balkanlanden omvatte, heeft de International Coalition to Ban Uranium Weapons (ICBUW) twee sleutelprincipes bepaald: voorzorg en transparantie, waardoor VN-lidstaten en internationale organisaties zich moeten laten leiden om hun houding tegenover het probleem van de uraniumwapens te bepalen.

Tot op heden werden er geen grootschalige lange termijn studies verricht naar

de volksgezondheid in gebieden waar uraniumwapens werden ingezet. De recente geschiedenis toont aan dat, wanneer uraniumwapens worden gebruikt, een gedetailleerd veldonderzoek over hun potentiële impact enorm moeilijk is. Volksverhuizingen, de zwakheid van de naoorlogse gezondheidszorg en de politieke administratie, en een gebrek aan financiële en technische assistentie, zullen altijd het ingewikkelde epidemiologische werk in naoorlogse omgevingen hinderen. Er bestaan geen vlugge reparaties of technologische veranderingen die het potentiële risico van het gebruik van uraniumwapens kunnen verminderen. Ze bevatten immers altijd uranium dat steeds chemisch en radioactief giftig is en waaraan de burgerbevolking en ook personeel van NGO's die in de besmette regio actief zijn blootgesteld worden. Deze blootstellingen kunnen gebeuren via het inademen van uraniumhoudend stof, de opname van besmet voedsel of water, de inzameling

Foto: Naomi Toyoda
Serbian Environment Ministry/Vinca Nuclear Institute

Deze intacte penetrator van een uraniumkogel werd op 2 meter diepte uitgegraven

van schrootmetaal of het gebruik van uraniumkogels als souvenir.

De gebruikers van uraniumwapens moeten de coördinaten van plaatsen waar deze wapens insloegen snel bekendmaken aan nationale overheden en de VN. Dit is van wezenlijk belang in Irak, waar het gebrek aan gegevens betekenisvol onderzoek naar de impact van deze wapens belemmert. Naar aanleiding van de nieuwe VN-resolutie zal ICBUW de VN-missies in New York lobbyen.

Lees het volledige artikel op www.mother-earth.org, werkgroep Verarmd Uranium.

Bron: ICBUW, www.bandepleteduranium.org

Behoed de Amazone en haar bewoners voor onomkeerbare schade

Lieve De Kinder

Van 9 tot 12 augustus kwamen een groot aantal inheemse groepen, hun steungroepen, rivierbewoners, andere gemeenschappen in de Amazone en milieuorganisaties samen in het Acampamento Terra Livre Amazônica. Het 'Vrije Land' kamp gaat jaarlijks door, dit jaar in de Amazone. Een aantal dagen wisselen ze intensief uit over actuele problematieken van inheemse volkeren, waarbij een gezamenlijke verklaring naar buiten gebracht wordt. Momenteel is de problematiek van de megawaterkrachtcentrale Belo Monte heel actueel, maar ook de vele andere op stapel staande projecten, die worden ondersteund door de regering, grotendeels in het kader van de

CDM-projecten (zie p. 3). Hierbij kiezen de projectontwikkelaars gemakkelijk voor heel grootschalige projecten omdat deze meer koolstofkredieten opbrengen. Het voorbeeld van de megawaterkrachtcentrale Belo Monte toont aan hoe desastreus de gevolgen zijn voor de lokale bewoners en het milieu (zie de uitgebreide info in vorig nummer en de linken hieronder).

In de gezamenlijke verklaring stellen de groepen dat ze intensief verder met elkaar willen samenwerken en ook met zoveel mogelijk groepen en mensen elders in de wereld, in een strijd vóór leven, hun cultuur, de biodiversiteit, de bossen, het behoud van de rivieren, vooral deze die door inheems gebied stromen. Ze willen de integriteit van het Amazonegebied verzekeren en behoeden voor onomkeerbare schade. De lokale bewoners willen een toekomst uitbouwen op basis van hun levenservaringen en niet opgelegd door anderen.

De ondertekenaars verzetten zich tegen het model van economische ontwikkeling ten voordele van een minderheid dat o.a. volgende aspecten behelst:

> Milieuimpactstudies die enkel uitgevoerd werden om het project te verantwoorden en niet om de reële actuele sociale en milieuimpacten te onderzoeken, waarbij wetenschappers die ernstige systematische fouten blootleggen, genegeerd worden.

> Het niet correct raadplegen van inheemse volkeren en traditionele gemeenschappen die door de projecten worden getroffen, hoewel dit nochtans is vastgelegd in de Federale Grondwet, de ILO Conventie 169 en de VN-Verklaring over de Inheemse Volkeren.

> Het hanteren van desinformatie, leugens, het niet respecteren van de wet, het criminaliseren van het verzet, acties van verleiding en beloften, en een strategie van "verdeel en heers".

Het blijft heel noodzakelijk om verder je proteststem te laten horen; je kan dit via deze links:

- www.survivalinternational.org/about/belo-monte-dam
- www.rainforestportal.org/shared/alerts/send.aspx?id=brazil_xingu
- www.internationalrivers.org

Agenda 2010

> voor meest recente info, zie
www.moederaarde.be

Zo 24 oktober **Energie Monopolie spel**
in Aalst (Energie- en Klimaatbeurs)

Wo 27 oktober **FoE Limburg organiseert**
debataavond met Terra Reversa (Hasselt)

Om geen nummer te moeten missen van het Friends of the Earth Bulletin: Word lid van Friends of the Earth. Alle info op p2.

Ma 15 november **Int. actiedag tegen**
wapens met verarmd uranium (Brussel)

Za 20-26 november **Gents Ecologisch**
filmfestival (De Centrale, Gent)

Zo 21 november **Activiteit rond**
Lappersfort Zuurstofbos in Oostende

Za 27-28 november **Duizend Cancuns in**
Brussel, peoples assembly

Ma 6 OF 7 december **Internationale**
Actiedag Via Campesina

Vr 17 december - 17u **Actie voor een ander Europa** (Luxemburgplein, Brussel)

Energie Monopoliespel van Friends of the Earth

Het zwarte team (kernenergie en fossiele brandstoffen) en het groene team (hernieuwbare energie en een zuinige, slimme omgang ermee) nemen het tegen mekaar op.

Foto's en collage: Joeri Willekens

